

Maryon Eilertsen i

monologer fra
Talking Heads
av Alan Bennett

Lay-Out og grafikk : **Jens Harald Ellertsen** Fotobearbeidning : **Ola Røe** Trykk : **Lundblad grafisk as**
FORESTILLINGEN ER STØTTET AV TEATER OG DANS I NORDEN

Nasjonalbiblioteket
Depotbiblioteket

3

monologer
fra Talking Heads
Bønner, Brøst og Brev
av Alan Bennett
oversatt av Ragnar Olsen

Hennes store sjanse
(Her Big Chance)

Seng mellom linser
(Bed Among the Lentils)

Et skrivanes kvinnfolk
(A Lady of Letters)

3

monologer
fra Talking Heads
Bønner, Brøst og Brev

AV ALAN BENNETT

OVERSATT AV RAGNAR OLSEN

REGI : JOHAN SIMBERG

SCENOGRAFI: HILDE SKANCKE PEDERSEN

MASKER OG HÅR : ANNE BRITT DAMMAN

LYSDESIGN : REIDUN GAASEIDE

SKUESPILLER : MARYON EILERTSEN

PRODUKSJONSSJEF : JENS-HENRIK ANDERSEN INSPISIENTER : KNUT SKOGLUND OG ARNE SKOG
SCENEMESTER : MORTEN ANDERSEN SUFLØR : GUDMUND GULLJORD REKVISITTMAKER : MARTIN EILERTSEN
SYSTUE: LIV HENRIKSEN OG ELBJØRG H. HANSEN VERKSTED : BØRGE KVAAL, ARILD LORENTSEN,
HENRIK SVENDSEN OG STEIN R. ELIASSEN MUSIKKONTENTUM : ARILD JOHNSEN OG ARNE SKOG
FOTO : OLA RØE PLAKAT OG PROGRAM : JENS HARALD EILERTSEN
FORLAG : NORDISKA STRAKOSCH TEATERFÖRLAG ANSVARLIG UTGIVER : HAUKUR J. GUNNARSSON
SKANDINAVIAPREMIERE: 17. SEPTEMBER 1997

Kjære publikum!

Velkommen til en ny sesongstart ved Hålogaland Teater.

Denne gangen har vi gleden av å by på moderne britisk. “Talking Heads” av Alan Bennett består opprinnelig av seks monologer for seks skuespillere. De er skrevet for fjernsyn, men er senere blitt overført til scenen. Vi har valgt ut tre monologer, som beskriver tre vidt forskjellige kvinner i forskjellige livssituasjoner: den alkoholiserste prestefrua Susan, “alt-for-kunsten”-skuespillerinnen Lesley og den skriveglade einstøingen Irene. Alle forsøker de hver på sin måte å gi sine liv

mening og innhold, med varierende hell og evne til å se sin egen situasjon. I bunnen tre tragiske kvinneskjebner, men skildret med lun britisk humor og ironi av en av Storbritannias mest kjente nålevende dramatikere.

Gled dere til møtet med tre spesielle damer i “3 – Bønner, brøst og brev”.

God fornøyelse!

Haukur J. Gunnarsson
Teatersjef

alene igjen - for 3. gang

Kveldens skuespiller intervjuet av Jens Harald Eilertsen

Det er onsdag ettermiddag, 2 uker før premiere. Det er avtalt intervju med Maryon, som nettopp har gjort seg ferdig med dagens første teaterprøve - en fotosesjon for *NORDLYS* er unnagjort, og etterpå skal hun videre til portrettintervju, så en kort hvil før neste prøveøkt for dagen venter utover kvelden. Det er aldri fri når man spiller monologer - det vet Maryon, så... hvordan orket du å starte denne prosessen?

- I vinter fikk æ i oppdrag av teatersjefen å finne fram til en monolog som skulle framføres på teaterkaféen i vår. Da kom æ over disse BBC-monologene til Alan

*Bennett. De var alle veldig bra, og i vår-
lig yr og ungommelig overmot, foreslo æ
å spille tre monologer. Dermed er det
blitt en ny helaften med kvinnemonologer
- for tredje gang.*

Det må da være stor forskjell på...

*- Egentlig er den store forskjellen mel-
lom det å spille monologer og ensemble-
spill, at man drar hele lasset aleine. Det
er ingen andre på scenen du kan be om
hjelp, hvis noe skulle gå galt. Det gjør
det jo sjelden, men angsten for at det
skal skje, ligger der og lurar. Det er ing-
en hvilepunkter lagt inn underveis i mo-
nologene, og da må du som skuespiller
lage dem selv, og faktisk gjøre (hvile)
pausene til et kunstnerisk uttrykk.*

alene igjen - for 3. gang (forts)

Men blir det ikke litt ensomt...

- Neida, scenen er jo overbefolka med en masse karakterer, og disse kan jo lage akkurat som du sjøl vil. Det er ingen andre skuespillere som blander seg inn, og det er selvsagt både på godt og vondt. Men man bruker sjøl på det personlige plan, både rått og hensynsløst i dette arbeidet.

Så dette er altså personlig...

- Ikke personlig i vanlig forstand, men jo levendegjør en person. Å tenke f.eks. på Susan, prestefrua, som en helt konkret person - av kjøtt og blod, helt til hun tar over på scenen. Da skal hun stå der foran publikum og være en person som publikum kan identifisere seg med.

Selvfølgelig stjeler du grenseløst masse fra situasjoner du har opplevd tidligere i livet, men det er teksten som åpner muligheten for denne virkeliggjøringen.

Det er 15 år siden "Mamma Heks", 8 år siden "Zerline" og nå for 3. gang står du der mutters alene. Hvor ligger utfordringene og forskjellene i disse tre stykker?

- Det er jo veldig forskjellige stykker. "Mamma Heks" var Franca Rame og Dario Fos ekspressive, italienske bevisste politiske opprør, mens "Zerline" var starten på det 20. århundrets filosofiske betraktninger - gjort av østerrikeren Hermann Broch. I "3" er det Alan Bennetts moderne, underfundige engelske tekst som er fundamentet.

alene igjen - for 3. gang (forts)

Det har skjedd andre forandringer...

Jaaa... æ e jo blitt 15 år eldre - med mere erfaring og med nye perspektiver på livet. Samfunnet har jo også gjennomgått store forandringer, og når utgangspunktet har vært så forskjellig for forfatterne - de kommer fra 3 forskjellige kulturer, i tre forskjellige tidsepoker - så vil forhåpentligvis stykkene også bli veldig forskjellige, selv om kvinneperspektivet er det sentrale i alle tre stykker.

Hva med kveldens kvinner...

Disse kvinnene som jeg spiller nå, er ikke åpenbare politisk bevisste, men konsekvensene for dem er en klar kritikk til samfunnet og ikke minst til det private

liv. Æ trur at du kan finne dem i alle samfunnslag, og æ betrakter dessuten et skrevet kvinnfolk som like virkelig som en levd person, når æ først har tatt henne opp på scenen.

... og så var det det politiske...

- Nå for tida er jo folk så Blendavasket av såpeoperaer i hodet, at det snart ikkje e en tanke igjen. Bare se på den valgkampen vi opplever nå. Ja æ kunne holde foredrag om det, men...

Maryon skal ut på nye intervju, så foredraget for vi vente med til den fjerde anledning .. forhåpentligvis ikke om så lenge.

Scenografen har ordet

av Hilde Skancke Pedersen (Scenograf)

At min første oppgave på Hålogaland Teater etter en pause på fem år, skulle bli en forestilling med Alan Bennetts monologer, er en stor glede for meg. For i løpet av den tida er jeg, i tillegg til mitt virke som billedkunstner og scenograf, blitt "et skrivandes kvinnfolk", om enn i en annen betydning enn Irene i monologen av samme navn. Å få Alan Bennetts velskrevne tekster i hendene er et privilegium både for en scenograf og for en famlende dramatiker in spe. I årenes løp har jeg fått utforske teksten fra en scenografs synspunkt, og sammen med instruktør, skuespillere og andre medarbeidere lett etter hva teksten

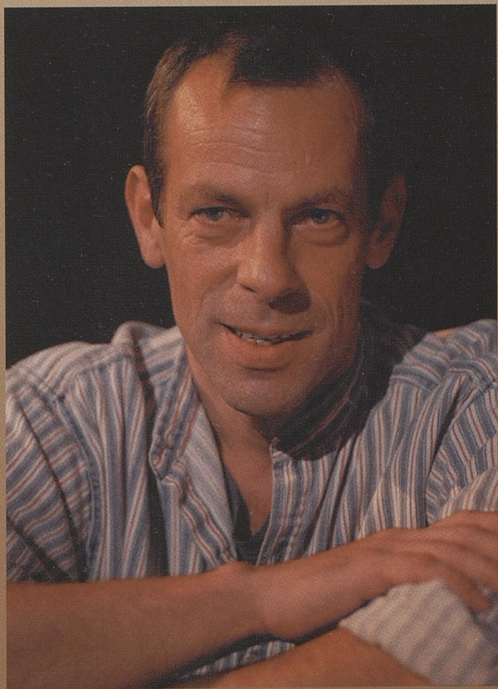
inneholder av signaler omkring karakterene og det rommet de beveger seg i.

Så også med disse monologene. Det spennende er at den samme teksten kan levendegjøres på mange forskjellige måter, alt etter ståstedet til den gruppen mennesker som til enhver tid formidler teksten. Den menneskelige dimensjonen i tekstene taler utover bydelen Bromley, utover grensene for Ripon bispedømme og utover institusjonsmurene. Det publikum ser, er vår versjon av Lesleys, Susans og Irenes verden, destillert ned til en liten fjelebod, en slags pasjonsplatt for en skuespiller og hennes tre kvinner.

Att resa med monologer

av Johan Simberg (instruktör)

Oavsett den dramatiska litterära formen är varje pjäs, varje textmaterial en utmaning, där man gör en resa till en ny värld. En resa där form och innehåll ger de yttre ramarna. En resa i sin egen fantasi, i sitt eget minne, i sina egna associationer - i sitt inre. Viljan att kommunicera, att förmedla känslor, tankar och upplevelser, får en ny farkost. Det gäller att lära sej farkostens instrument, manöverduglighet och bärkraft.

Att resa med monolog blir därför en intensivt personlig upplevelse. Den absoluta friheten kombinerad med det totala ansvaret. Det är Du som ensam står för resans innehåll och mål. Allt som i den kollektiva skapande processen ger monologens yttre form och verkningsmedel,

måste Du behärska och hantera. Ditt viktigaste instrument blir Din egen personliga vilja att förmedla, Din lust och förmåga att ge innehållet en mening.

Budskapet, den övergripande tanken eller den allmänmänskliga problemställningen måste publiken kunna känna igen i Din personlighet, i Din känslkraft och Din viljestyrka. Vilken risktagning, vilket allvar, vilken glädje!

Att Maryon har valt att resa med tre monologer är modigt. Tre världar skall utforskas, tre olika farkoster skall tas i besittning. Tre olika kraftfält skall matas med hennes personliga känslor, tankar och associationer. Tre gestalter skall ta form - med utgångspunkt i henne själv. Tufft! Det har varit enormt inspirerande

Att resa med monologer (forts)

att resa tillsammans, finna den subjektiva "sanningen" i våra tolkningar och ge dem en mening. Att få vara hennes högra hand och reskamrat har gett mej stark lust att resa vidare - i första klass, d.v.s. själv stå på scenen igen!

Vad vill vi då förmedla, återberätta i gestaltningen av dessa tre damer som talar i Alan Bennetts texter. Det viktigaste har varit att ge dessa damer en egen plats som subjekt i sin egen livssituation. Att förstå de konflikter som har format dem är bara en förutsättning och en startpunkt. Att dessutom förstå de personliga val de gjort i sina liv har varit den stora utmaningen. Att undvika att ta den lätta vägen, presentera tre typer eller öden, som var och en på sitt sätt lätt kan ses som offer för en intolerant, sekulariserad och fördomsfull omgivning.

Nej, vår strävan har varit att bejaka damernas integritet, att tro på deras förmåga att se konsekvenserna av sina egna

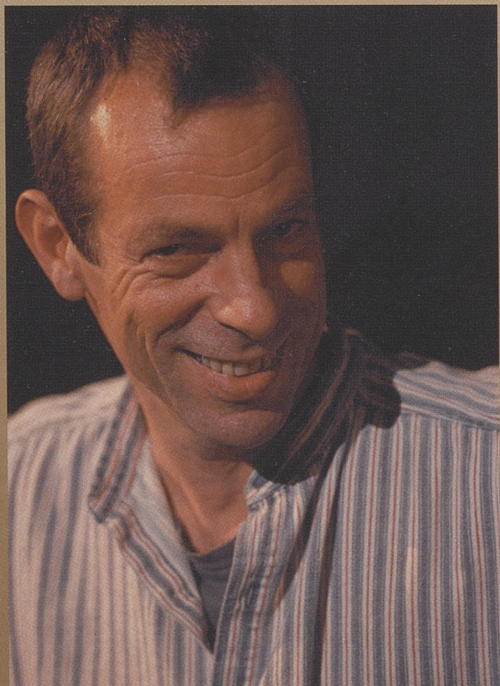
handlingar. De samhälleliga konflikterna blir synliga först då vi förstår att varje individuell konfliktsituation innebär ett vägskäl. Kritiken av de maktfullkomliga, själviska och förnekande krafterna i samhället blir synlig först då vi tror på och försvarar våra rollgestalters val av väg. En valsituation där alternativet är synligt, men kanske kostar och gör ont. Lyckas vi då känna igen konflikten och känsloreaktionen, kanske vi också lär oss se den väg som leder till frihet. Vägen är kanske smal, törnebeströdd och svårframkomlig, men den excisterar!

Kanske vi förstår att ansvaret för våra livsresor ligger i våra egna händer. Att vägen vi kunde välja heter Uppror. Att det finns Hopp.

Ha en go´ tur.

JOHAN från Finland

Tromsö 3.9.1997,

Kveldens forfatter

av Jens Harald Ellertsen

Alan Bennett kommer fra Leeds, hvor han ble født 9. mai i 1934. Hans oppvekst var preget av det typiske arbeiderhjem, med arbeiderklassens verdier og holdninger, men også med tilhørende problemer, som ramme. Hans far var glad musikk, og tok familien med på symfonikonsert hver søndag i hjembyen. Alan Bennett var en gløgg gutt, og dro fra Leeds i 1950, og begynte på College. Han fikk sin Oxford-eksamen i historie i 1957, og hadde deretter en kort karriere som lærer.

Alan Bennett dukket først opp på den engelske scene i 1961, da han sammen med Peter Cook, Dudley Moore og Jonathan Miller skrev og spilte i revyen "Beyond the Fringe", etterhvert en legendarisk og prisbelønnet forestilling. Siden den gang har han skrevet en rekke skuespill, fjernsynsserier, to filmer og radiodrama. Hans karriere inneholder også en

rekke skuespillerroller i teater, film, radio og fjernsyn, hovedsakelig i verker skrevet av ham selv. For sitt virke som dramatiker, har han høstet en rekke priser i sitt hjemland.

Alan Bennetts verker varierer sterkt, alt etter hvilket medium han benytter seg av. I fjernsynsserier eksperimenterer han med form og språk, og har sin barndoms kultur fra Nord-England som resonansbunn for sine karakterer. I teaterforestillinger

Fra forestillingen "Beyond the Fringe" som markerer Alan Bennetts gjennombrudd som aktør på den britiske teaterscene. Fra venstre Jonathan Miller, Peter Cook, Alan Bennett og Dudley Moore

er det mere middelklassens verdier og West-End publikummet som står han nær. Likefullt er de fleste av hans verker - uansett medium og tema - litterære og språklig ekvibrilistiske, hvor han utfordrer publikum med former, karakterer og egenskaper som er uventede og annerledes.

Kveldens forestilling "Talking Heads" er i rekken av fjernsynsserier han har skrevet. Fra denne serien er monologen

til prestefruen Susan "A bed among lentils", spilt av Maggie Smith, blitt en av BBCs mest viste dramaprogrammer, og i BBC versjonen ble Lesley i "Her big chance" spilt av Julie Walters, mens Patricia Routledge gav liv til Irene i "A lady of Letters". Serien på 6 monologer er allerede regnet som en moderne klassiker.

BBC seriens kvinner

Julie Walters i rollen som
Lesley

Maggie Smith i rollen som
Susan

Patricia Routledge i rollen
som Irene

BBC serien i fransk oversettelse

fra Alan Bennetts bok "Writing Home"

Diaries 1980 - 1995

15. May 1993, Yorkshire

Tony Cash tells me that he saw *A Lady of Letters* done on French TV. When miss Ruddock is watching the young couple who live opposite her, she remarks, 'The couple opposite just having their tea. No cloth on. Milk bottle stuck there, waiting.' This has been translated as 'The couple opposite just having their tea. No clothes on. Milk bottle stuck there waiting.' It's the milk bottle that intrigues.

Musikken du hører...

Hennes store sjanse
(Her Big Chance)

Dizzie Gillespie og Stan Getz
“Exactly like you”

Seng mellom linser
(Bed Among the Lentils)

Jan Garbarek og The Hilliard Ensemble
“Primo Tempore”

Et skrivanes kvinnfolk
(A Lady of Letters)

Jelly Roll Morton
“Wolverine Blues”

Neste på Hålogaland Teater...

Premiere 1. oktober 1997

Peter Pan av J. M. Barrie

med Kristian Fr. Figenschow jr, Svenn B. Syrin,
Makka Kleist, Simon Andersen, Heidi Goldmann
og Martin Lotherington

Premiere januar 1998

Shirley Valentine av Willy Russell

med Kirsti Sparboe

Premiere februar 1998

Mens vi venter på Godot av Samuel Beckett

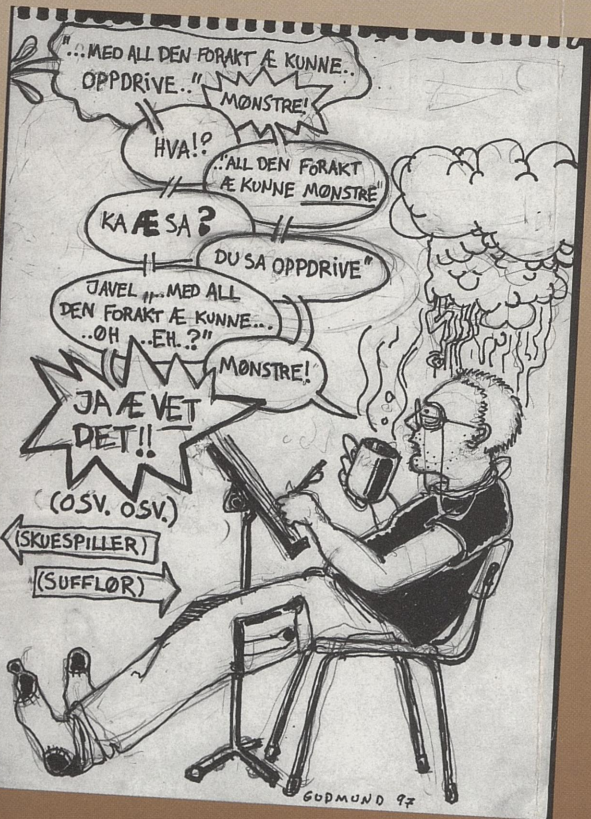
med bl.a. Svenn B. Syrin og Maryon Eilertsen

Premiere mars 1998

Himmelrik av Árni Ibsen

med bl.a. Martin Lotherington, Frank Jørstad
Kristian Fr. Figenschow jr, og Iris Johansen

sett fra
Gudmund
sitt hjørne

3

monolog
fra Talking
Bønner, Brøs
HÅLOGALANI

8

Depotbiblioteket

98sd 26 966

Seng mellom linser
(Bed Among the Lentils)

Et skrivanes kvinnfolk
(A Lady of Letters)

Hennes store sjanse
(Her Big Chance)

